

напрямок фінансування досліджень та розробок, а також зменшити витрати на придбання нових та підтримку чинних охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності;

- по-друге, українські підприємства зіткнулися з безпрецедентною невизначеністю щодо подальших перспектив зростання національної економіки. Як наслідок, такі суб'єкти господарювання надавали перевагу переоцінці існуючих середньо- та довгострокових витрат на розвиток та дослідження над показниками придбання нових і підтримки чинності наявних патентів. Повною мірою даний вплив міг бути відчутним вкінці 2022 року і надалі. На думку авторки, скорочення витрат на придбання прав інтелектуальної власності стало рушійною силою падіння заявок згідно Договору про патентну кооперацію у 2022 році, як одного з ключових показників інноваційної безпеки держави.

Отож, враховуючи сказане, можемо зробити висновок, що на сьогоднішній день в Україні існує чітка необхідність стимулювання розвитку інноваційного та технологічного секторів економіки, що є стратегічними орієнтирами отримання конкурентних переваг в контексті нейтралізації загроз, спровокованих воєнною агресією росії на території України. Перспективними в контексті формування системи національної безпеки вважаються подальші розробки у високотехнологічних сферах, особливо це стосується виробництва безпілотників, літакобудування, броне-танкобудування, а також ракетно-космічної галузі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. INnovation index - Country rankings. Global Economy. 2022. URL: https://www.theglobaleconomy.com/rankings/gii_index/Europe/
2. Economic growth - Country rankings. Global Economy. 2022. URL: https://www.theglobaleconomy.com/rankings/Economic_growth/

УДК 343.98:001.89 (477)

Пілюков Ю. О.
*к.ю.н, доцент, доцент кафедри
кримінального права та процесу,
Західноукраїнський національний університет,
провідний фахівець Тернопільський
науково-дослідний експертно-криміналістичний
центр МВС України*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Система нормативно-правових актів, що регулює діяльність правоохоронних органів із забезпечення внутрішньої безпеки держави в умовах воєнного стану, складається з низки міжнародно-правових документів, Законів України, Указів Президента, Постанов Верховної Ради України та підзаконних актів.

Головним нормативним документом, об'єктивно, вважається Конституція України [1], в статтях якої, закріплюються конституційні принципи організації діяльності правоохоронних органів із забезпечення внутрішньої безпеки країни.

Важливе місце займають міжнародно-правові акти та міждержавні угоди, учасницею яких є Україна, серед яких слід виділити: Загальну декларацію прав людини, схвалена Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року, Європейську Конвенцію з прав людини 1959 року, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, схвалений Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 року та інші ратифіковані документи обов'язкові до виконання на території України.

Основу нормативно-правових актів, що регламентують діяльність правоохоронних органів, складають закони, що приймаються Верховною Радою України, мають вищу юридичну силу і ґрунтуються на Конституції України та нормах міжнародно-правових актів. З точки зору юридичної сили, їх можна поділити на конституційні та звичайні, за часом дії - постійні тимчасові та надзвичайні.

До конституційних органічних, слід віднести закони, які визначають загальні засади діяльності правоохоронних органів із забезпечення внутрішньої безпеки країни і необхідність прийняття яких, прямо передбачена чинною Конституцією. До таких законів слід віднести Закони України - «Про Національну поліцію» [2], «Про прокуратуру», «Про Національне антикорупційне бюро», «Про Державне бюро розслідувань», «Про Раду національної безпеки і оборони України», «Про Службу безпеки України», «Про розвідувальні органи України» та ін.

До звичайних – закони, які приймаються на основі і на виконання Конституції і визначають основи правового регулювання окремих напрямів діяльності правоохоронних органів, зокрема Закони України «Про засади запобігання і протидії корупції» [3], «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», «Про основи національної безпеки України», «Про правовий режим воєнного стану.

Існують також допоміжні звичайні закони, вони регулюють роботу правоохоронних органів, діяльність яких безпосередньо пов'язана з реалізацією їх положень, зокрема щодо порядку формування, збирання, зберігання, захисту та поширення інформації. До таких законів слід віднести Закони України: «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про захист персональних даних», «Про державну таємницю» тощо.

Важливе місце відведено звичайним законам, які містять гарантії правового та соціального захисту суб'єктів судової, правоохоронної та правозахисної діяльності – Закони України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві», «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів».

До тимчасових, слід віднести закони які спрямовані на врегулювання діяльності правоохоронних органів в умовах воєнного стану і за часом дії, на відміну від наведених вище, діють лише у період його введення. Наприклад, до них слід віднести такі закони як: «Про внесення змін до деяких законів України

щодо регулювання правового режиму на тимчасово окупованій території України» [4], «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України», «Про внесення змін до Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти», Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо присвоєння спеціальних звань поліції під час дії воєнного стану» та ін.

Надзвичайні - особливий вид тимчасових законів, які приймаються за надзвичайних обставин і призупиняють дію чинних нормативних актів у відповідній сфері. Вони покликані забезпечити безпеку громадян у разі війни, катастроф, епідемій, необхідності захисту конституційного ладу при спробі захоплення державної влади шляхом насильства. Прикладом такого нормативно-правового акту є Закон України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» [5], який надав можливість громадянам у період дії воєнного стану брати участь у відсічі та стримуванні збройної агресії Росії, у тому числі отримати та застосовувати вогнепальну зброю і боеприпаси до неї, тим самим забезпечувати обороноздатність та безпеку країни в умовах війни.

До системи нормативно-правових актів, що забезпечують правоохоронну діяльність в умовах воєнного стану, слід також віднести чинні кодекси України: «Про адміністративні правопорушення», «Кримінальний процесуальний кодекс України», «Податковий кодекс України», «Митний кодекс України».

Окремою категорією нормативних актів є Укази Президента України, зокрема: «Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України», «Про невідкладні додаткові заходи щодо посилення боротьби з організованою злочинністю і корупцією», «Про додаткові заходи щодо поліпшення діяльності органів внутрішніх справ та громадських формувань з охорони громадського порядку», Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» [6], а також Постанови Кабінету Міністрів України, які стосуються організації діяльності правоохоронних органів, зокрема: «Про затвердження Положення про Державну виконавчу службу України», «Про Державну фіскальну службу України», «Про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії» та ін.

Нормативно-правовими документами які уточнюють та вдосконалюють організаційно-правовий статус та повноваження правоохоронних органів, є відомчі нормативні акти правоохоронних органів України - накази, положення, статuti, посадові інструкції, інструкції з діловодства, правила внутрішнього трудового розпорядку, правила обліку нормативно-правових актів тощо.

Висновки. Таким чином, діяльність правоохоронних органів України під час дії воєнного стану регулюється Конституцією України, міжнародно-правовими актами та міждержавними угодами, учасницею яких є Україна, законами, що ґрунтуються на Конституції України та нормах міжнародно-правових актів, окремими кодексами, Указами Президента, Постановами Кабінету Міністрів та іншими відомчими підзаконними актами.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, №

30, ст. 141). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Про Національну поліцію» Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII (з змінами та доповненнями). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

3. Про засади запобігання і протидії корупції : Закон України від 1 липня 2011 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 45. Ст. 188.

4. Про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання правового режиму на тимчасово окупованій території України: Закон України від 21 квітня 2022 року № 2217-IX. Офіційний вісник України. 2022. № 40. стор. 9. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2217-20#n64>

5. Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України : Закон України від 03.03.2022 № 2114-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-20#Text>.

6. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>

УДК 342.951

Шевчук О. Р.

*к. ю. н., доцент, доцент кафедри
адміністративного права та судочинства,
Західноукраїнський національний університет*

Герчаківська О. Я.

*аспірант, Західноукраїнський
національний університет*

ДИСКУРС ЩОДО НАДАННЯ ПРАВООХОРОННОГО СТАТУСУ МИТНИМ ОРГАНАМ В УКРАЇНІ

Питання віднесення митних органів в Україні до правоохоронних розглядається законодавцями, практиками та вченими впродовж багатьох років. Дискусія в парадигмі «потрібно чи не потрібно» відносити митників до складу правоохоронних органів загострилась останнім часом в світлі ухвалення законодавчих новацій з криміналізації контрабанди, забезпечення відповідності статусу митних органів в Україні європейським прототипам, виконанню стратегічних документів та зобов'язань щодо реформування митно-податкової системи.

Проблематика митно-правового регулювання та ідентифікації конструкту митних інституцій в державі порушена в наукових працях багатьох українських вчених-правників, серед яких варто виділити таких авторів як: І. Г. Бережнюк, Є.В. Додін, Л. М. Дорофеева, Б. А. Кормич, П. В. Пашко, Д. В. Приймаченко, Г.В. Соломенко та інші). Одна потрібно наголосити на необхідності подальшого